

Podstawowe informacje dla osób rejestrujących się w Powiatowych Urzędach Pracy

O **status osoby bezrobotnej** ubiegać się może:

1) obywatel polski zamieszkały w Polsce, poszukujący i podejmujący zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zatrudnienie lub inną pracę zarobkową za granicą u pracodawców zagranicznych,

2) cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadający zezwolenie na osiedlenie się lub którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, poszukujący i podejmujący zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Polski,

o ile jest nie zatrudnioną i nie wykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie uczącą się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy, jeżeli:

- ukończyła 18 lat,
- kobieta nie ukończyła 60 lat, a mężczyzna 65 lat,
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub wychowawczego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe, lub nie

podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,

- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) gospodarstwa stanowiącego dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2,0 ha przeliczeniowych, ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- nie podjęła pozarolniczej działalności od dnia wskazanego w zgłoszeniu do ewidencji do dnia wyrejestrowania tej działalności albo nie podlega - na podstawie odrębnych przepisów - obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników, lub zaopatrzenia emerytalnego,
- jest osobą niepełnosprawną, której stan zdrowia pozwala na podjęcie zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie,
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskuje miesięcznie dochodu w wysokości przekraczającej połowę najniższego wynagrodzenia,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- nie pobiera, po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego, o którym mowa w art. 70 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia.

Starosta, pozbawia statusu bezrobotnego osobę, która:

- a. nie spełnia warunków, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- b. otrzymała pożyczkę z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności pozarolniczej lub rolniczej albo otrzymała jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po otrzymaniu środków na podjęcie działalności,
- c. otrzymała jednorazowo środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub z instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
- d. odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu, przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres **90 dni**,
- e. nie stawiała się w powiatowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomiła w okresie do **7 dni** o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres **3 miesięcy** od dnia niestawienia się w powiatowym urzędzie pracy;
- f. nie stawiała się w powiatowym urzędzie pracy w terminie **14 dni** od dnia zmiany miejsca zameldowania skutkującego zmianą właściwości urzędu,
- g. odmówiła poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym mającym na celu ustalenie zdolności do pracy; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres **3 miesięcy** od dnia tej odmowy,
- h. złożyła wniosek o pozbawienie statusu bezrobotnego,
- i. z własnej winy przerwała staż, szkolenie, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy lub wykonywanie prac społecznie użytecznych; pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres **90 dni**.

Status poszukującego pracy

Za poszukującego pracy może być uznana osoba, która jest:

1) obywatelem polskim lub

2) cudzoziemcem:

będącym obywatelem państwa Unii Europejskiej, państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie należącego do Unii Europejskiej lub państwa nie należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z którym Wspólnota Europejska i jej państwa członkowskie zawarły umowy o swobodzie przepływu osób;

posiadającym w Rzeczypospolitej Polskiej:

- status uchodźcy,
- zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich,
- zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony udzielone w związku z odrębnymi okolicznościami, o których mowa w ustawie z dnia 13. czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. nr 128 poz. 1175, z późn. zm),
- zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony jako członek rodziny cudzoziemca, o którym mowa w art. 53 ust. 1 pkt. 13 lub art. 54 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. nr 128, poz. 1175, z późn. zmian.),
- zgodę na pobyt tolerowany, albo korzystających z ochrony czasowej w Rzeczypospolitej Polskiej,
- osoby ubiegające się o status uchodźcy, którym po upływie roku od dnia złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy nie została wydana decyzja w pierwszej instancji i przyczyna przedłużenia postępowania nie leży po ich stronie;

3) członkiem rodziny obywatela polskiego, posiadającym zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

4) Członkiem rodziny cudzoziemca obywatela Unii Europejskiej, państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, nie należącego do Unii Europejskiej lub państwa nie należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, z którym Wspólnota Europejska i jej państwa członkowskie zawarły umowy o swobodzie przepływu osób.

Wyżej wymienione osoby muszą być: niezatrudnione (np. pobierające świadczenia), poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, albo zatrudnione zgłaszające zamiar i gotowość podjęcia innej pracy zarobkowej lub zatrudnienia w wyższym wymiarze czasu pracy, dodatkowego albo innego zatrudnienia.

JAK ZAREJESTROWAĆ SIĘ W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY

Rejestracji dokonuje się w dniu przedłożenia kompletu wymaganych dokumentów, wypełnienia karty rejestracyjnej oraz poświadczenia własnym podpisem prawdziwości złożonych oświadczeń w obecności pracownika urzędu pracy.

Do rejestracji wymagane są następujące dokumenty:

- dowód osobisty lub inny dokument tożsamości,
- dyplom, świadectwo ukończenia szkoły lub świadectwo szkolne albo zaświadczenia o ukończeniu kursu lub szkolenia,
- świadectwa pracy oraz inne dokumenty niezbędne do ustalenia jej uprawnień,
- dokument o przeciwwskazaniach do wykonywania określonych prac.

- Osoba niepełnosprawna, oprócz tych dokumentów przedkłada orzeczenie o niepełnosprawności.

W praktyce możemy więc spotkać się z tym, że w Powiatowym Urzędzie Pracy będziemy poproszeni o przedstawienie następujących dokumentów:

1. **Dowód osobisty** (w razie braku dowodu osobistego – dokument ze zdjęciem stwierdzający tożsamość oraz aktualne zaświadczenie potwierdzające zameldowanie, z podanym numerem PESEL) a w przypadku braku w dokumencie tożsamości adnotacji o rozwodzie lub zgonie współmałżonka - akt rozwodowy, akt zgonu (oryginał i kserokopia).
2. **Świadectwa pracy** (oryginały i kserokopie) ze wszystkich zakładów pracy (świadectwa powinny być wypełnione czytelnie oraz zgodnie z wymogami Kodeksu Pracy – posiadać pieczęć imienną osoby wystawiającej świadectwo).
3. **Numer Identyfikacji Podatkowej** (decyzja o nadaniu NIP z Urzędu Skarbowego).
4. **Świadectwo ukończenia szkoły** powyżej szkoły podstawowej (oryginał i kserokopia).
5. Prawidłowo – zgodnie ze wzorem – wypełniona **karta rejestracyjna**.
6. **Zaświadczenie z ZUS-u o pobieranym świadczeniu (po okresie zatrudnienia)** z tytułu:
 - zasiłku chorobowego,
 - zasiłku macierzyńskiego,
 - urlopu wychowawczego,
 - renty inwalidzkiej,
 - świadczenia rehabilitacyjnego,
 - renty socjalnej.
7. Osoby, które były zatrudnione na podstawie **umowy zlecenia lub w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz wykonywały pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą** winny przedłożyć zaświadczenie o dochodach brutto **za każdy miesiąc** z adnotacją o odprowadzanych składkach na ZUS i Fundusz Pracy (oryginał i kserokopia).
8. **Akty urodzenia dzieci** (w przypadku korzystania z urlopu wychowawczego).
9. **Książeczka wojskowa** (w przypadku odbycia służby wojskowej).
10. Legitymacja ubezpieczeniowa (wzór obowiązujący przed wprowadzeniem Książeczki Usług Medycznych).

11. Zaświadczenie z MOPS o okresie pobierania zasiłku gwarantowanego lub zasiłku stałego.

12. Osoby, które w ostatnim dniu zatrudnienia lub po ustaniu zatrudnienia (przez okres powyżej 30 dni) przebywały na zwolnieniu lekarskim muszą dostarczyć wypis od lekarza o zdolności do podjęcia pracy.

13. Osoby **będące właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej oraz osoby mające zameldowanie stałe lub na czas określony na terenie gminy** – winny przedłożyć zaświadczenie z właściwego Urzędu Gminy o wysokości ha przeliczeniowych gruntów rolnych oraz decyzję z **KRUS-u** (w przypadku podlegania obowiązkowi ubezpieczenia).

14. Osoby rejestrujące się po zmianie miejsca zamieszkania, zarejestrowane uprzednio w innym urzędzie pracy, oprócz wymienionych wyżej dokumentów winny przedłożyć oryginały decyzji dotyczących przyznania/pozbawienia statusu osoby bezrobotnej i prawa do zasiłku, wydane przez te urzędy.

15. Numer konta bankowego w celu przekazania przyznanych świadczeń.

16. Osoby niepełnosprawne przedstawiają **aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.**

Dokumenty dotyczące osób, które prowadziły działalność gospodarczą:

17. Wszystkie decyzje o wykreśleniu z ewidencji działalności gospodarczej z Delegatury Urzędu Miasta (oryginały i kserokopie).

18. Zaświadczenie z ZUS-u o przebiegu ubezpieczenia i opłacaniu składek (oryginał i kserokopia); w przypadku jego braku na dzień rejestracji - należy dostarczyć niezwłocznie po otrzymaniu.

Dokumenty dotyczące osób, które współpracowały w prowadzeniu działalności gospodarczej:

19. Druk ZWUA – zgłoszenie do ZUS-u – o zakończonej współpracy w prowadzeniu działalności gospodarczej (oryginał i kserokopia).

20. Zaświadczenie z ZUS-u o przebiegu ubezpieczenia i opłacaniu składek (oryginał i kserokopia); w przypadku jego braku na dzień rejestracji - należy dostarczyć niezwłocznie po otrzymaniu.

Urząd pracy może sporządzać odpisy lub kserokopie z przedkładanych dokumentów.

Rejestracji nie dokonuje się w przypadku nie przedłożenia wymaganych dokumentów lub odmowy złożenia podpisu na karcie rejestracyjnej.

KTO MA PRAWO DO ZASIŁKU ?

Na zasadach ogólnych:

Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnemu za każdy dzień kalendarzowy po upływie 7 dni od dnia zarejestrowania się we właściwym powiatowym urzędzie pracy, jeżeli nie ma dla niego propozycji odpowiedniego zatrudnienia, skierowania do prac interwencyjnych, robót publicznych lub na utworzone dodatkowe miejsce pracy oraz w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania, łącznie przez okres co najmniej 365 dni:

- był zatrudniony i osiągał wynagrodzenie w kwocie co najmniej najniższego wynagrodzenia, od którego istnieje obowiązek opłacania składki na Fundusz Pracy, z wyjątkiem obowiązku opłacania składek za niektóre osoby niepełnosprawne, w okresie tym nie uwzględnia się okresów urlopów bezpłatnych trwających łącznie dłużej niż 30 dni,
- wykonywał pracę na podstawie umowy o pracę nakładczą, jeżeli osiągał z tego tytułu dochód w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- wykonywał pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo współpracował przy wykonywaniu tych umów, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- podlegał ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności lub współpracy, jeżeli podstawę

wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie,

- wykonywał pracę w okresie tymczasowego aresztowania lub odbywania kary pozbawienia wolności, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- wykonywał pracę w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub w spółdzielni kółek rolniczych (usług rolniczych), będąc członkiem tej spółdzielni, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota co najmniej najniższego wynagrodzenia,
- opłacał składkę na Fundusz Pracy w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej za granicą u pracodawcy zagranicznego,
- był zatrudniony za granicą i przybył do Rzeczypospolitej Polskiej jako repatriant.

Do 365 dni zalicza się również okresy:

- zasadniczej służby wojskowej, nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego absolwentów szkół wyższych, służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej oraz zasadniczej służby w obronie cywilnej i służby zastępczej,
- urlopu wychowawczego, udzielonego na podstawie odrębnych przepisów,
- pobierania gwarantowanego zasiłku okresowego z pomocy społecznej,
- pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, świadczenia rehabilitacyjnego oraz przypadające po ustaniu zatrudnienia, wykonywania innej pracy zarobkowej albo zaprzestania prowadzenia pozarolniczej działalności - okresy pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego, jeżeli podstawę wymiaru tych zasiłków stanowiła kwota w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia,

- nie wymienione w ust. 1 pkt 2, za które opłacana była składka na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy lub zaopatrzenie emerytalne i Fundusz Pracy, jeżeli podstawę wymiaru składki stanowiła kwota wynosząca co najmniej najniższe wynagrodzenie,
- okres, za który przyznano odszkodowanie z tytułu niezgodnego z przepisami rozwiązania przez pracodawcę stosunku pracy (stosunku służbowego), oraz okres, za który wypłacono pracownikowi odszkodowanie z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

Na zasadach szczególnych:

- Prawo do zasiłku przysługuje bezrobotnym zwolnionym z zakładów karnych i aresztów śledczych, zarejestrowanym w okresie 30 dni od dnia zwolnienia, jeżeli suma okresów, o których mowa wyżej, przypadających w okresie 18 miesięcy przed ostatnim pozbawieniem wolności, oraz wykonywania pracy w okresie pozbawienia wolności wynosiła co najmniej 365 dni, jeżeli podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiła kwota w wysokości co najmniej najniższego wynagrodzenia. W przypadku pozbawienia wolności w okresie pobierania zasiłku, po zwolnieniu z zakładu karnego lub aresztu śledczego przysługuje prawo do zasiłku na okres skrócony o okres pobierania zasiłku przed pozbawieniem wolności i w trakcie przerw w odbywaniu kary.
- Prawo do zasiłku przysługuje również bezrobotnym zwolnionym po odbyciu zasadniczej służby wojskowej, jeżeli okres jej odbywania wynosił co najmniej 350 dni i przypadał w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy.

JAK DŁUGO BEZROBOTNY MOŻE POBIERAĆ ZASIŁEK

Zasady ogólne:

- 6 miesięcy - bezrobotni zamieszkali w okresie pobierania zasiłku na obszarze działania powiatowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku nie przekraczała przeciętnej stopy bezrobocia w kraju,
- 12 miesięcy - bezrobotni zamieszkali w okresie pobierania zasiłku na obszarze działania powiatowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała przeciętną stopę bezrobocia w kraju,
- 18 miesięcy dla bezrobotnych:
- zamieszkałych w dniu nabycia prawa do zasiłku oraz w okresie jego pobierania na obszarze działania powiatowego urzędu pracy, jeżeli stopa bezrobocia na tym obszarze w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała 2-krotnie przeciętną stopę bezrobocia w kraju, oraz posiadających jednocześnie co najmniej 20-letni okres uprawniający do zasiłku lub
- którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego.

Zasady szczególne

1. Okres pobierania zasiłku przez bezrobotnych zamieszkałych w miejscowościach, które w okresie pobierania zasiłku zostały objęte obszarem działania innego powiatowego urzędu pracy, nie ulega zmianie.
2. W razie urodzenia dziecka przez kobietę w okresie pobierania zasiłku lub w ciągu miesiąca po jego zakończeniu, okres ten ulega przedłużeniu o czas, przez który przysługiwałby jej, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński.

Prawo do zasiłku czasowo nie przysługuje bezrobotnemu, który:

- a. odmówił bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia, szkolenia, wykonywania prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- b. w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem w powiatowym urzędzie pracy rozwiązał stosunek pracy (stosunek służbowy) za wypowiedzeniem albo na mocy porozumienia stron, chyba że porozumienie stron nastąpiło z powodu upadłości, likwidacji pracodawcy lub zmniejszenia zatrudnienia z przyczyn dotyczących pracodawcy albo rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem lub na mocy porozumienia stron nastąpiło z powodu zmiany miejsca zamieszkania,
- c. w okresie 6 miesięcy przed zarejestrowaniem się w powiatowym urzędzie pracy spowodował rozwiązanie ze swej winy stosunku pracy (stosunku służbowego) bez wypowiedzenia,
- d. otrzymał przewidziane Układem zbiorowym pracy dla pracowników zakładów górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r. lub w przepisach ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz. U. Nr 162, poz. 1112 i z 2001 r. Nr 5, poz. 41) świadczenie w postaci jednorazowego ekwiwalentu pieniężnego za urlop górniczy, jednorazowej odprawy socjalnej, zasiłkowej, pieniężnej lub pieniężnej bezwarunkowej,
- e. otrzymał odszkodowanie za skrócenie okresu wypowiedzenia umowy o pracę.

W/w bezrobotnym, spełniającym ogólne warunki do nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych - zasiłek przysługuje:

- po okresie 90 dni - w przypadku wymienionym w pkt a,
- po okresie 90 dni, od dnia zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy - w przypadku wymienionym w pkt b,
- po okresie 180 dni, od dnia zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy - w przypadku wymienionym w pkt c,
- po upływie okresu, za który otrzymał ekwiwalent, odprawę lub odszkodowanie wymienionych w pkt d i e.